

جهانی شدن و چالش های امنیتی ج.ا.ا در بعد

اقتصادی با تأکید بر بخش کشاورزی

دانشجو: حسین قریب

استاد راهنما: دکتر سریع القلم

استادان مشاور: دکتر کوشکی، دکتر سیف، دکتر لک زائی

دانشکده امنیت ملی

بیان مسأله

یکی از موضوعاتی که بعد از پایان جنگ سرد توجه بسیاری از اندیشمندان و نخبگان سیاسی و ابزاری جوامع مختلف را در عرصه روابط بین الملل به خود جذب کرده است، مقوله «جهانی شدن» می باشد. بنا بر گفته واترز: جهانی شدن مفهوم مشهور دهه ۱۹۹۰ است که به کمک آن می توان انتقال جامعه بشری به هزاره سوم را بهتر درک کرد. فروپاشی نظام دولت سالاری و وقوع انقلاب نوین تکنولوژی فرامردن در عرصه هایی همچون ارتباطات و اطلاعات و سایر رویدادهای دیگر، از عوامل اصلی پیدایش تحولات و تغییرات گسترده جدید محیطی محسوب می شوند.

در روند تصمیم گیری و فعل و انفعالات مختلف نظام ها، سیستم ها و واحدهای مربوط آن، شناخت و درک تحولات محیطی اعم از داخلی و خارجی (منطقه ای، بین المللی و جهانی) ضرورت فراوانی دارد. در این میان جهانی شدن به عنوان متغیر نوین و مهم محیطی که تأثیرات گسترده و ساختاری را نیز به همراه داشته است از اهمیت جایگاه ویژه ای برخوردار می باشد. ریشه و علت این اهمیت را می توان با مروری بر سابقه ی تاریخی و تحولات مربوط در عرصه روابط بین الملل خصوصاً در ابعاد اقتصادی بهتر درک نمود.

تبیین تعامل و نحوه اثرگذاری فرآیند جهانی شدن بر حوزه های امنیتی ج.ا.ا یکی از دشوارترین و اصلی ترین مباحث استراتژیک کنونی جامعه ما محسوب می شود. با

چنین رویکردی در این پژوهش به چالش های امنیت اقتصادی ج.ا.ا در رابطه با جهانی شدن و سازوکار اقتصادی آن پرداخته می شود.

سؤال اصلی پژوهش

امنیت اقتصادی ج.ا.ا در بخش کشاورزی در چه وضعیتی در رابطه با جهانی شدن و سازو کارهای نهادی آن، دچار چالش می شود؟

روش پژوهش

روش تحقیق در تبیین داده ها، روش "تبیینی" مبتنی بر تجزیه و تحلیل عملکرد اقتصاد کشاورزی ج.ا.ا. در طی برنامه های اول، دوم و سوم توسعه اقتصادی، با بهره گیری از اعداد و ارقام مختلف، در ارتباط با اصول ومبانی سازوکار نهادی جهانی شدن که در قالب "سازمان جهانی تجارت" تبلور یافته است، می باشد.

یافته های پژوهش

سازو کارها و قواعد و مقررات سازمان تجارت جهانی در بخش کشاورزی، در قالب موافقتنامه مربوط تدوین گردیده است. رویکرد اصلی موافقتنامه که کشورهای عضو متعهد به رعایت آن هستند، در سه محور زیر خلاصه می شود:

- رفع موانع برای دسترسی به بازار

- کاهش حمایت های داخلی

- کاهش رایانه های صادراتی

سازمان تجارت جهانی در قالب اصول مذکور، سعی در بسط و گسترش بازارهای تجارتي در بخش کشاورزی دارد.

از آنجا که رشد تجارت افزایش تولید محصولات کشاورزی را در بر دارد، مشارکت کشورهای عضو در سازوکارهای تجاری سازمان تجارت جهانی متضمن رشد تولید نیز خواهد بود. سازمان برای رفع موانع دسترسی به بازار در پی راهکار های ذیل است:

- کاهش نرخ های تعرفه

- حذف تدریجی موانع غیر تعرفه ای

- معادل سازی موانع غیر تعرفه ای بر نرخ های تعرفه ای

ج.ا.ا برای بسط تبادلات تجاری و کسب بازارهای هدف و همچنین جلوگیری از واردات بی رویه، باید تعامل فعالانه با سازوکارها و قواعدو مقررات سازمان داشته باشد. تعامل فعالانه موجب می شود که با استفاده از ظرفیت ها و مقررات سازمان فرصت

سوزی های مختلف صورت گیرد و از سوی دیگر با استفاده اصل کامله الوداد که اصل بنیادین سازمان محسوب می شود، انتظار کسب فرصت را از بازارهای سایر کشورها داشت. در صورت عدم تعامل با سازمان تجارت جهانی ج.ا.ا از آثار مثبت این اصل محروم می ماند و باید هزینه های قابل توجهی را نیز پرداخت نمایند. هم اکنون نرخ های تعرفه تبعیض آمیز نسبت به محصولات صادراتی ج.ا.ا همچون زعفران، چرم، فرآورده های گوشتی صورت می گیرد که به فرصت سوزی های عظیمه ای انجامیده است.

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

پروشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی